

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ	
И-Т ПО ЕКСПЕРИМЕНТАЛНА МОРФОЛОГИЯ ПАТОЛОГИЯ И АНТРОПОЛОГИЯ С МУЗЕЙ	
Вх. №	103
.....	19.05 2020 г.
СОФИЯ	

До Председателя на Научно жури,
определено със заповед
№ РД-15-94 / 19.12.2019 г.
на Директора на ИЕМПАМ-БАН

СТАНОВИЩЕ

От доц. д-р Мариана Панайотова-Пенчева, д-р
Институт по експериментална морфология, патология и антропология с музей при
БАН

Върху дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен
„Доктор“ по научна специалност „Паразитология и инвазионни болести на
животните и човека“, област на висше образование 6 – Аграрни науки и
ветеринарна медицина, професионално направление 6.4 – Ветеринарна
медицина

Автор на дисертационния труд: Василена Иванова Дакова

Тема на дисертационния труд: „Проучвания върху паразитози по диви животни в
България“

Научен ръководител: доц. д-р Мариана Панайотова-Пенчева, д-р

Дивите животни играят важна роля за балансиране на околната среда и осигуряват стабилност на различни естествени процеси в природата. Изучаването на паразитозитите по дивите животни допринася за натрупването на фундаментални познания за взаимоотношенията в сложната система гостоприемник – паразит – околна среда, а от там и за опазване на дивеча и екологичния баланс на земята като цяло. От друга страна познанията за инвазионните болести по диви животни, обект на отглеждане в ловни стопанства, има чисто практическо значение с оглед благополучието на стопанствата.

Дисертационният труд представлява целенасочено проучване върху етиологията, епидемиологията, патоморфологията, лечението и профилактиката на паразитози при диви животни от територията на България. Той е с общ обем от 184 страници и следните съставни части: увод, литературен обзор, цел и задачи, материали и методи, резултати, обсъждане, изводи, приноси, препоръки за практиката и литература.

В литературния обзор е представена подробна информация относно изследванията върху паразитофауната на дивеча в България до момента, като са разгледани видовете диви животни, обект на изследване в дисертационния труд: диви преживни, диви свине, диви зайци и диви месоядни.

За изпълнение на поставените четири задачи са изследвани трупни материали от 861 животни и 507 копропроби, събрани от територията на цялата страна. Материалите са обработени с богат набор от методи: класически паразитологични и патоморфологични, молекулярно-биологични и статистически.

Разделът „Резултати“ включва четири отделни глави, съответстващи на четирите поставени задачи: 1. Резултати от етиологичните изследвания (в която са посочени родовият и видов състав на установените паразити при различните видове диви животни и морфометрични данни относно някои от установените паразити), 2. Резултати от епидемиологичните изследвания (в която са показани параметри на инвазиите, както и разпространението им в различните райони на страната), 3. Резултати от патоморфологичните изследвания и 4. Резултати от проведените експерименти за третиране на свободно живеещи муфлони с противопаразитни средства.

Получените резултати са адекватно анализирани и интерпретирани в раздел „Обсъждане“. Изложеното в разделите „Материали и методи“, „Резултати“ и „Обсъждане“ е подходящо онагледено с общо 46 фигури и 28 таблици.

В резултат на работата по дисертационния труд са формулирани 8 извода и 11 приноса – 7 оригинални и 4 с потвърдителен характер. Сред приносите биха могли да се открият следните: Установени са 7 нови вида за паразитофауната на България: *Protostrongylus cuniculorum* (по диви зайци), *Filaroides martis*, *Sobolevingylus petrowi* и *Spirocerca melesi* (по белки), *Joyeuxiella echinorhynchoides*

(по лисици), *Eimeria robusta* и *E. asymmetrica* (по благородни елени). Видовете *Protostrongylus cuniculorum*, *Filaroides martis*, *Sobolevingylus petrowi*, *Spirocercamelesi* и *Eimeria asymmetrica* се съобщават за първи път в Югоизточна Европа. Установени са 4 нови рода и 3 нови вида по муфлона, 3 нови рода по дивата свиня и един нов вид по елена-лопатар у нас. Установено е, че белката е нов гостоприемник за *Spirocercamelesi*. За първи път е установено носителство на *Rickettsia* spp. в кърлежи от вида *Ixodes ricinus*, събрани от лисици от България.

Въз основа на резултатите от проведените експерименти за противопаразитно третиране на свободно живеещи муфлони с абамектин и фенбендазол са формулирани 4 препоръки за практиката, които биха били от полза за специалистите, работещи в дивечовъдни стопанства.

Библиографската справка по дисертационния труд съдържа 160 източника, от които 57 на кирилица и 103 на латиница.

Авторефератът е написан на 42 страници и съответства на съдържанието на дисертационния труд.

По темата на дисертацията са представени 7 публикации, 1 от които е в списание с IF, 2 – в списания със SJR фактор, 1 - в списание, реферирано и индексирано в световните бази данни и 3 са доклади в пълен текст от международни конференции. Василена Дакова е първи автор на три от публикациите. Една от публикациите има две цитирания в международни научни издания. Във връзка с изискванията по Правилника за дейността на ЦО при БАН Василена Дакова има събрани 1054 кредита (при задължителен минимум 250).

Заклучение

Василена Дакова постъпи в ЕИМПам като редовен докторант преди четири години. Личните ми впечатления от съвместната ни работа с нея са много добри. През този период и към момента тя показва старание, упоритост и самодисциплина, качества, които ѝ помагат успешно да усвоява нови знания и практически умения на изследовател. Бих искала да отбележа изключителната инициативност, която прояви Василена Дакова при установяването на контакти с цел събиране на материали за изследванията, както и способността ѝ за

самостоятелна работа и анализ на получените резултати. Широкоспектърната тема на дисертационния труд ѝ даде възможност да стартира оформянето си като добър специалист в областта на ветеринарно-медицинската паразитология.

Въз основа на личните си впечатления, гореизложените качества на дисертационния труд и цялостните резултати от работата на докторантката давам своята положителна оценка и убедено препоръчам на членовете на Научното жури да подкрепят с положителен вот присъждането на образователната и научна степен „Доктор“ на Василена Иванова Дакова по научна специалност „Паразитология и инвазионни болести на животните и човека“, област на висше образование 6 – Аграрни науки и ветеринарна медицина, професионално направление 6.4 – Ветеринарна медицина.

28.02.2020

гр. София

Изготвил становището:

/Доц. д-р Мариана Панайотова-Пенчева, д-р/